

DOUĂ NOI

MUZEE SĂTEŞTI

ÎN JUDEȚUL SIBIU

CORNEL IRIMIE

În cadrul festivalului cultural „Cibinium - 69”, în ziua de 10 iulie 1969, în județul Sibiu s-au inaugurat două noi unități muzeale sătești: muzeul de la Gura Rilului și casa-muzeu de la Cristian.

Cele două unități completează sirul muzeelor de acest gen, mai vechi sau mai recente, din această parte a țării: binecunoscutul muzeu etnografic de la Răsinari, muzeul cu caracter pastoral de la Poiana Sibiului, muzeul etnografic de la Galeș-Săliște cu colecții valoroase mai cu seamă din domeniul mesterșugurilor și muzeul de la Cîrțișoara cu colecții de artă populară specifice, cu valoroase icoane pe sticlă lucrate de vestitul zugrav Matei Timforea și cu numeroase documente privind viața lui Badea Cîrțan.

Trebuie să subliniem faptul că toate cele șase muzei locale sătești s-au înființat în anii puterii populare, dintre care două în 1967/68 (cele din Gales și Cîrțișoara), iar în 1969 cele de la Gura Rilului și Cristian.

Merită să mai arătăm că toate aceste muzeu s-au născut din dragostea unor entuziaști pașionati pentru trecutul, cultura și arta populară, sprijiniți într-o măsură tot mai mare de locuitorii satelor respective.

Fiecare din cele șase muzei sătești are un profil propriu datorită tocmai dorinței de a reda ceea ce are mai propriu, specific, valoros și autentic localitatea respectivă.

Nu este întâmplător nici faptul că în aceste localități activitatea de cunoaștere a trecutului, a artei și culturii populare ca și mișcarea artistică de amatori se situează la loc de cinste în timpul nostru. În felul acesta, cultivarea tradițiilor de creație populară îmbrățează întregul tablou al patrimoniului cultural și leagă organic prezentul de trecut, innoiriile evoluind ascendent de la o bază stilistică uniterat.

Tot mai evident și mai concludent a devenit faptul că muzeele sătești răspund unei nece-

sități contemporane, mai ales că locuitorii și-au adus o însemnată contribuție la înființarea acestor instituții de cultură, formarea colecțiilor fiind rezultatul unei cit mai largi acțiuni de donație benevolă a obiectelor respective pentru muzeu.

Muzeele de la Gura Rilului și Cristian sunt cele mai elocvente dovezi de formare a unor colecții și de participare activă a locuitorilor.

Muzeul de la Gura Rilului are o colecție de 1100 obiecte obținute prin donații, începând de la unele privind ocupările și meșteșugurile locale tradiționale (agricultură, păstorit, lemnărit, plugărit etc.), îndeletnicirile casnice, modul de viață și artă populară (excluzând aici lucrările în piele, piesele de port țesute sau brodate, textilele de uz gospodăresc etc.), oferind astfel o imagine veridică asupra modului de trai și asupra talentului creator, asupra hărniciei și gustului pentru frumos cultivat astăzi nu numai în cadrul familial tradițional, ci și în cadrul cooperării artizanale de către cele peste o sută de creațoare care activează cu lucrul la domiciliu ș.a.m.d.

Frumoasa comună Gura Rilului, înșirată de-a lungul Cibinului și pătrunzind pină în inima muntelui, cu locuitori harnici (agricorți și crescători de vite, ori tăietori de lemn și îscuși constructori de joagăre, pive și dârce) se mindrește astăzi mai mult ca oricind cu casele noi, mari și luminosoase, cu zecile de țesătoare încadrate în cooperativa „Arta Sibiului”, cu școala și căminul cultural, în cadrul căruia s-a dezvoltat un cor ce se ia la întrecere cu cele de la Poiana Sibiului, Săliște sau altele.

Desigur că tradiția culturală a comunei Gura Rilului (unde George Coșbuc a scris „Nunta Zamfirei”, Mihai Eminescu a poposit culegind balade, iar Lucian Blaga a recunoscut și aici mioritice spații), ca și specificul culturii și artei populare (țesături și aleșături ornamentate cu sobrietate, port elegant) i-au îndreptățit pe inițiatori să organizeze un muzeu sătesc, pornind de la o expoziție permanentă ce s-a deschis într-o sală amenajată special.

La Cristian, în cadrul procesului de organizare a unui muzeu sătesc complex, care va prezenta istoria, arta și cultura populației românești și germane de aici, a fost terminat și s-a dat în folosință primul sector: casa-muzeu germană. Este vorba de o casă, monument de arhitectură din secolul al XVII-lea, compusă din cinci încăperi și etajul înălțat pe un parter-pivniță. Construită din piatră, cărămidă și lemn, astăzi adusă la forma ei inițială, casa vorbește de la sine despre concepția și modul de trai al populației de coloniști sași și landleri, care – veniți în etape istorice diferite – conlocuiesc de veacuri cu populația românească băstinașă. Tinda, cămara de afumat, camera mare din față, camera de locuit și cămaruța bătrinilor – toate au fost mobilate și compuse

Muzeul sătesc din Gura Rîului (elemente din structura de interior și industria casnică textilă).

Muzeul sătesc din Gura Rîului (aspect reprezentând agricultura și lemnăritul).

intr-un ansamblu de interior care redă în mod veridic imaginea modului de viață și ocupația acestei populații, intr-o comună ce face parte

Casa-muzeu din Cristian (colț de interior din camera de locuit).

astăzi din municipiul Sibiu și de a cărei istorie este legat puternic trecutul său.

Pentru munca, pricoperea și entuziasmul depus de către organizatorii celor două muzeu sășești menționăm aici cel puțin numele citorva, de exemplu la Gura Rîului, pe directoarea căminului cultural, profesoara Paraschiva Stoeni, pe vrednicii soți Ștefănescu, pe Maria Hanțu și mulți alții; la fel la Cristian, pe profesoara Ana Göllner, pe Mihai Haupt și pe Sieglinde Bottesch etc.

De asemenea, aducem un prea modest omagiu sutelor de donatori de obiecte, ale căror

nume se află înscrise în listele afișate la intrarea în muzeu și pe etichetele din expoziție.

Prin obolul și munca acestora, ca și cea a acti-

Casa-muzeu din Cristian (vedere din camera mare de sărbătoare).

viștilor de la comitetele de cultură și artă de la județul și municipiul Sibiu, ca și prin contribuția substanțială a specialiștilor de la Muzeul Brukenthal, s-au născut cele două instituții noi de cultură, care – prin muncă de cercetare științifică și prin îmbogățirea neconținută a colecțiilor – vor putea oferi noi posibilități de instruire și educație, valorificind un patrimoniu a cărui importanță va crește tot mai mult, pe măsura surgerii timpului și pe măsura transformărilor pe care viitorul le va aduce, intr-un proces de neconținută innoire.